

O CARTE DE BLESTEM DE LA 1772

ANGHEL POPA

Ein Fluchbrief von 1772

(Zusammenfassung)*

Im Frühling des Jahres 1772 ist ein Grenzstreit zwischen dem Kloster Woronetz und dem moldauischen Grossgrundbesitzer Vasile Balș ausgebrochen.

Der Abt des Klosters, Macarie, beschwerte sich bei dem Metropolit Gavril darüber, dass Vasile Balș sich einen Teil eines dem Klostergut gehörenden Grundstücks widerrechtlich zu eigen gemacht hätte. Aus Angst davon, dass die einheimischen Bewohner, die die alte Grenze kannten, des Grossgrundbesitzers zugunsten lügen würden, überzeugte Macarie den Metropolit, ihm einen Fluchbrief zu geben. Damit wollte der Abt alle davor warnen, falsch zu schwören. Der Brief wurde in kyrillischer Schrift geschrieben. Der Verfasser dieses Artikels hat uns den Text in lateinischer Schrift zur Verfügung gestellt.

Schlüsselwörter- und ausdrücke: Fluchbrief, Kloster Woronetz, Vasile Balș, Klosterabt Macarie, moldauischer Metropolit Gavril.

În primăvara anului 1772, s-a iscat un conflict de hotar între Mănăstirea Voroneț și stolnicul Vasile Balș, mare proprietar de moșii din Moldova.

Starețul acestei mănăstiri, egumenul Macarie, reclamă Mitropolitului Moldovei, I.P.S. Gavril, următoarea situație conflictuală: stolnicul, proprietarul moșiei Stupca, din ținutul Sucevei, care se afla în hotar cu moșia Drăgoiești, aparținând Mănăstirii Voroneț, a încălcat, considera cuviosul părinte, hotarul de drept al moșiei mănăstirești, însușindu-și o parte din suprafața acesteia. Ca urmare, starețul a căutat dreptate la Divanul domnesc, care a stabilit trimiterea de hotarnici la fața locului pentru a face cercetări și a stabili adevărul.

Teama că martorii, locuitorii ce cunoșteau vechiul hotar al moșiei, nu vor spune adevărul, îl determină pe stareț să ceară mitropolitului o *Carte de blestem*, prin care

* Traducere: Ștefănița-Mihaela Ungureanu.

aceștia să fie amenințați, în numele lui Dumnezeu, că dacă vor jura strâmb, vor suporta urmările celor mai cumplite blesteme, ei și familiile lor.

Mitropolitul Moldovei, I.P.S. Gavril, a dat curs cererii starețului, eliberându-i o astfel de *Carte*, în 3 aprilie 1772.

Scrisă cu alfabet chirilic, *Cartea de blestem* are următorul conținut¹:

„Gavril, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop și mitropolit al Moldovei

† Înștiințare facem, cu această carte a noastră de blăstăm, pentru o moșie a mănăstirii Voronețul, anume Drăgoiești, de la fânutul Sucevii, ce să hotărăște cu moșia Stupca, a dum[nealui] stolnicul Vasile Balș, pentru care arătându-ne cuvioșia sa Macarii, egumenul acei mănăstiri, cum că s-ar fi împresurând o bucată de loc de câtră dumnealui stolnicul, trecând cu stăpânirea mai mult piste hotarul moșiei sale, și fiindcă s-au rânduit și hotarnici ca să cerceteze pricina aceasta, cuvioșie[a] sa, numitul egumen, spre dovada dreptății și a adevărului, au cerut de la noi această carte de blăstăm asupra acelor oricarii din lăcuiorii și din împregiurași vor fi știind hotarul acestor moșii, pe unde au umblat din veac, și în ce chip s-au urmat stăpânirea despre amândoo părțile. De nu vor mărturisi adevărul în frica lui Dumnezeu, ce cu nedreptate vor tăgădui, cum și asupra hotarnicilor de nu vor urma cu dreptate la hotărârea acestor moșii, pre cât le va da cunoștința, ce părținind vreunii părți, de vor face hatâr și strâmbătate, unii ca aceia să fie blăstămați de Domnul Dumnezeu și de Preacurata a Sa Maică, de slăviții 12 apostoli și de 318 sfinți părinți de la soborul Nicheii, în viața lor procopseală să nu vadă, ostenelele și sudorile lor să fie spre pierzare și inger nemilostiv să stea împotriva lor în toate zilele vieții lor. Hierul, pietrile să nu putrezească și să se răsipească, iar trupurile lor să stea întregi și după moarte nedizlegate și de câtră smerenia noastră să fie blăstămați.

Iar de vor urma dreptății, în frica lui Dumnezeu, să fie iertați și blagosloviți. Amin. 1772 ap[rilie] 3.

Gavril, Mitropolit al Moldovei”

¹ Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Suceava, Colecția de documente, Fond nr. 35, Pachetul IV, documentul 93, f. 1.